

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, 29 lipca 2020 r.

BM-V.0912.12.2020

IK: 1313730 [1015371]

Pan
Paweł Iwaniuk
Prezes Sądu Okręgowego
Warszawa-Praga w Warszawie

Pani
Jolanta Szewc
Dyrektor Sądu Okręgowego
Warszawa-Praga w Warszawie

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie (dalej: SOWP lub Sąd).

Kontrolerzy: Magdalena Dąbrowska – starszy specjalista oraz Edyta Waszkiewicz – starszy specjalista działający na podstawie upoważnień nr: 48/2020 i 49/2020 wydanych z up. Ministra Sprawiedliwości przez Jakuba Jamkę, zastępcę dyrektora Biura Ministra.

Zakres kontroli: wydatkowanie środków publicznych w latach 2014-2019.

Termin kontroli: 16.06 – 03.07.2020 r., w tym w siedzibie Sądu w dniach: 16, 19, 23, 26 oraz 29 czerwca 2020 r.

Okres objęty kontrolą: lata 2014 – 2019.

Tryb przeprowadzania kontroli: tryb uproszczony.

[akta kontroli str. 1-5]

KOPIA

R

II. USTALENIA WSTĘPNE

Prezesem Sądu jest sędzia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga Paweł Iwaniuk (dalej: Prezes SOWP). Dyrektorem SOWP jest Jolanta Szewc¹ (dalej: Dyrektor SOWP), natomiast zastępcą dyrektora jest Witold Musiński². Głównym księgowym w Sądzie jest ██████████ natomiast kierownikiem Oddziału Kadr – ██████████. Kuratorem okręgowym jest Anna Janus-Dębska³ (dalej: KO).

Kontrola została zlecona⁴ przez Annę Dalkowską, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości i w szczególności objęła sposób gospodarowania przez Sąd środkami publicznymi przeznaczonymi na wynagrodzenia osobowe sądowych kuratorów zawodowych.

[akta kontroli str. 1, 6-7, 14, 20-39, 415-416]

III. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wynagrodzenia osobowe kuratorów SOWP.

1.1. Procedury wewnętrzne.

W SOWP w badanym okresie nie opracowano wewnętrznych regulacji dotyczących zasad wynagradzania, w tym przyznawania nagród, dodatków specjalnych oraz wyliczania ich kwoty kuratorom; stosowano przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych⁵ (dalej: *ustawa o ks*), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich⁶ (dalej: *rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń*). Ze względu na uznaniowy charakter nagród przyznawanych na podstawie art. 18 ust. 1 *ustawy o ks*⁷ decyzje o ich przyznaniu cyt.: „pozostawiono to do osądu podmiotowi, który decyduje o przyznaniu tych nagród – czyli Prezesowi Sądu Okręgowego”⁸.

[akta kontroli str. 6-7, 12-13, 20-22, 244-251]

¹ Od dnia 29.03.2017 r. Poprzednio w okresie od dnia 29.03.2011 r. do 28.03.2017 r. funkcję Prezesa wykonywała Beata Janusz (dalej: ówczesny Prezes SOWP).

² Powołana z dniem 06.06.2017 r., a wcześniej w okresie od 01.06.2015 r. do 05.06.2017 r. obowiązki dyrektora SOWP pełniła Jolanta Toba (dalej: ówczesny Dyrektor SOWP). Poprzednio w okresie od 01.02.2011 r. do 31.05.2014 r. dyrektorem SOWP była Katarzyna Kadej (dalej: ówczesny Dyrektor SOWP).

³ Powołany od dnia 01.07.2013 r. W okresie 01.06.2014 r. - 31.05.2015 r. wykonywał obowiązki dyrektora SOWP.

⁴ Od dnia 14.05.2012 r.

⁵ Od dnia 16.05.2011 r.

⁶ Od dnia 01.07.2011 r.

⁷ Pismo z dnia 08.06.2020 r.

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 1544 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2009 r., Nr 34, poz. 266 ze zm.

¹⁰ Prezes sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego i prezesa sądu rejonowego może przyznać kuratorowi zawodowemu nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy.

¹¹ Wyjaśnienia Prezesa SOWP z 23.06.2020 r., znak: K-0911-1/20 – odpowiedź na wniosek nr 5 z 16.06.2020 r.

1.2. Zabezpieczenie środków na wynagrodzenia osobowe kuratorów

W planach finansowych SOWP na lata 2014 – 2019 w § 4010 *wynagrodzenia osobowe pracowników* w grupie kuratorów zabezpieczono środki w wysokości od 235.000 zł do 314.000 zł. Ponadto, również na § 4040 *dotatkowe wynagrodzenie roczne* zabezpieczono środki w wysokości od 23.000 zł do 31.000 zł.

W kontrolowanym okresie, w planach finansowych SOWP w grupie kuratorów dokonano czterdziestu czterech zmian, polegających zarówno na zmniejszeniu, jak i zwiększeniu środków finansowych pozostających w dyspozycji Sądu na wynagrodzenia kuratorów. Modyfikacje planów związane były ze wzrostem mnożnika wynagrodzeń kuratorów bądź wynikały z potrzeby zabezpieczenia środków na odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe lub uznaniowe bądź na dodatki specjalne. Plany finansowe po zmianach były wyższe od pierwotnych o kwoty od 43.299 zł do 139.409 zł.

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Plan finansowy	314 000	235 000	235 000	235 000	248 000	256 000
Zmiany SA Warszawa	-73 050	6 517	12 000	-12 010	2 698	17 693
Zmiany Prezesa SOWP	19 757	0	-73 772	73 309	115 099	107 186
Zmiany Dyrektora SOWP	0	0	-1 456	-176	0	-378
Zmiany KO	96 592	105 428	202 637	15 946	0	0
Plan po zmianach	357 299	346 945	374 409	312 069	365 797	380 501
Wzrost o	14%	48%	59%	33%	47%	49%

Zmiany dokonane bezpośrednio przez Sąd Apelacyjny w Warszawie (dalej: SA) polegały na zmniejszeniu/zwiększeniu puli środków przeznaczonych na wynagrodzenia kuratorów. Wnioski dotyczące zmiany planów formułowane przez Dyrektora SOWP miały na celu dostosowanie planu do aktualnych potrzeb jednostki w zakresie opłaty składki na PFRON. W pozostałych przypadkach zmiany były dokonywane przez SA na podstawie wniosków Prezesa SOWP lub KO i polegały na przesunięciu aktualnie posiadanych środków pomiędzy sądami okręgu warszawsko-praskiego.

Informacja z zakresu stanu i rozliczania funduszu płac w grupie kuratorów, jak również prośba dotycząca przedstawienia propozycji podziału kwoty powstałej z oszczędności po rozliczeniu planu w grupie kuratorów zawodowych oraz po rozliczeniu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych, z przeznaczeniem na niestałe składniki wynagrodzeń, przekazywana była do ówczesnego Prezesa/Prezesa SOWP przez Dyrektora SA. Na podstawie otrzymanych informacji KO, a od 2017 r. tylko Prezes SOWP, przedstawiali propozycję rozdysponowania ww. środków i kierując pisemną prośbę bezpośrednio do Dyrektora SA wnosili o redystrybucję wolnych środków finansowych w celu umożliwienia przyznania

dotatków specjalnych lub nagród w poszczególnych sądach rejonowych oraz w SOWP. W wyniku dokonanych przesunięć następował wzrost środków przeznaczonych na wynagrodzenia KO i jego zastępców, który w całości przeznaczony był na niestate składniki wynagrodzenia w postaci dodatków specjalnych bądź nagród.

Kuratorowi zawodowemu, zgodnie z *ustawą o ks* może być przyznany na czas określony dodatek specjalny, do wysokości 40% wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o kwotę przyznanego dodatku funkcyjnego, w ramach posiadanych środków określonych na wynagrodzenia osobowe kuratorów zawodowych¹². Wnioski o dodatki specjalne były składane przez KO po dokonaniu zmian w planie finansowym SOWP.

Przyjęta forma zabezpieczania środków na dodatki specjalne oraz wnioskowania o ich przyznanie sugeruje, że był on planowanym i stałym składnikiem wynagrodzenia. Kodeks pracy¹³ w art. 78 § 2 wymienia dwa rodzaje składników wynagrodzenia, którymi są: składniki obligatoryjne, tzw. stawki wynagrodzenia za pracę określonego rodzaju lub na określonym stanowisku oraz składniki fakultatywne, czyli dodatkowe składniki, jeżeli zostały przewidziane z tytułu wykonywania określonej pracy.

Ponadto wskazać należy, że stosownie do zapisów art. 179 § 1 ustawy z dnia 21 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*¹⁴ (dalej: *usp*) organem kierującym gospodarką finansową sądu jest dyrektor sądu, który wykonuje zadania przypisane, na podstawie odrębnych przepisów, kierownikowi jednostki w zakresie finansowym, gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz audytu wewnętrznego w tych obszarach¹⁵. Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. *w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*¹⁶ określono zasady dysponowania środkami budżetu sądownictwa, ustanawiano dysponentów środków oraz określono ich zadania i kompetencje. W myśl powyższego rozporządzenia dysponentem trzeciego stopnia środków budżetowych jest dyrektor sądu okręgowego. Zadania i kompetencje dysponenta trzeciego stopnia obejmują m.in. sprawowanie nadzoru i kontroli przebiegu wykonania zadań określonych w planie finansowym sądu oraz przestrzegania zasad gospodarki finansowej,

¹² art. 14 ust. 4 *ustawy o ks*.

¹³ Ustawa *Kodeks Pracy* z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 ze zm.; Dz.U. z 2014 r. poz. 1502 ze zm.; Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.; Dz.U. z 2018 r. poz. 108 ze zm.; Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.; Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm.

¹⁴ Dz.U. z 2013 r. poz. 427 ze zm.; Dz.U. z 2015 r. poz. 133 ze zm.; Dz.U. z 2016 r. poz. 2062 ze zm.; Dz.U. z 2018 r. poz. 23 ze zm.; Dz.U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.

¹⁵ art. 31a § 1 ust. 2 *usp*.

¹⁶ Dz.U. z 2012 r. poz. 1476 ze zm.

w tym gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów oraz przestrzegania dyscypliny finansów publicznych. Dysponenti trzeciego stopnia są upoważnieni do dokonywania zmian w projektach planów finansowych i w planach finansowych wydatków w obrębie jednego rozdziału, z tym że do przeniesień wydatków zmniejszających planowane wydatki na wynagrodzenia jest wymagana zgoda dysponenta budżetu sądów na obszarze apelacji. Jednocześnie ustawą z dnia 23 marca 2017 r. *o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych*¹⁷ wprowadzony został zapis umożliwiający podejmowanie przez prezesa sądu czynności wywołujących skutki finansowe nieujęte w planie finansowym sądu, z zaznaczeniem, że dla ich ważności wymagana jest uprzednia akceptacja właściwego dyrektora sądu, z wyjątkiem zarządzeń dotyczących kosztów sądowych orzeczonych przez sąd¹⁸. Biorąc pod uwagę powyższe wszystkie zmiany dokonane w planie finansowym Sądu w latach 2014-2017 winny zostać dokonane za pośrednictwem Dyrektora SOWP, a od dnia 4 maja 2017 r., tj. od dnia wejścia w życie ustawy o zmianie *usp*, po uzyskaniu stosownej akceptacji Dyrektora SOWP.

Reasumując to dyrektor sądu okręgowego kieruje gospodarką finansową tego sądu i jako kierownik finansowy ponosi odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. W przypadku dokonywania zmian w planie finansowym jednostki na wniosek innych osób aniżeli do tego ustanowione bądź z ich pominięciem, dyrektor sądu nie ma możliwości skutecznego sprawowania nadzoru oraz kontroli nad przebiegiem wykonania zadań określonych w planie finansowym jednostki, a tym samym przestrzegania zasad gospodarki finansowej. W związku z powyższym negatywnie oceniono proces wnioskowania o dokonanie zmian w planie finansowym Sądu.

Jednocześnie podkreślić należy, że zmiany planów zostały dokonane w oparciu o przepis § 10 ust. 1 wyżej przywołanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w *sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*, tj. wykonane zostały w obrębie jednego rozdziału 75502 – jednostki sądownictwa powszechnego (§ 4010).

Na podstawie sprawozdań Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w SOWP za lata 2014-2019, sporządzonych za ostatni kwartał ustalono, że wydatki z ww. tytułu nie

¹⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 803.

¹⁸ Art. 179 § 1a.

przekroczyły zaplanowanych kwot określonych w zmienionych planach finansowych SOWP na ww. lata.

[akta kontroli str. 6-7, 9-10, 12-13, 20-22, 40-157, 158-241, 243-251, 289-401]

2. Kuratorzy w SOWP.

2.1. Stan zatrudnienia.

KO¹⁹ nieprzerwanie piastuje obecne stanowisko od 01.07.2011 r. W 2011 r. powołany został zastępca KO ds. karnych²⁰, a w kolejnym roku zastępca KO ds. rodzinnych i nieletnich²¹. W okresie 01.08 – 31.10.2017 r., w związku z wakatem na stanowisku zastępcy KO ds. rodzinnych i nieletnich, na wniosek KO²², do SOWP delegowany był kurator z Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim²³. Po zakończeniu ww. okresu delegowania, z dniem 01.11.2017 r. został powołany na stanowisko zastępcy KO ds. rodzinnych i nieletnich.

W SOWP zatrudnieni byli m.in. pracownicy świadczący pracę wyłącznie w sekretariacie Biura KO²⁴: w okresie od 01.02.2011 r. do 30.09.2017 r. – starszy inspektor²⁵, od 15.04.2013 r. do 31.12.2015 r. – p.o. inspektor²⁶ oraz od 20.01.2016 r. do nadal – starszy inspektor/specjalista ds. administracyjnych²⁷. W jednym przypadku zakres obowiązków nie został powierzony pracownikowi przez bezpośredniego przełożonego²⁸, a jedynie przez niego sporządzony. Jednocześnie zakres obowiązków²⁹ powierzonych starszemu inspektorowi zawiera jedynie datę sporządzenia bez wskazania daty, od której pracownika ten dokument obowiązuje. Do celów porządkowych warto w zakresie obowiązków zamieszczać przedmiotową datę. W przypadku dokonywania jego zmian w trakcie trwania stosunku pracy będzie można ustalić bezspornie moment, w którym pracownik został zapoznany z nowymi zasadami wykonywania swoich czynności.

[akta kontroli str. 8, 12-14, 20-22, 244-252, 402-416]

¹⁹ Anna Janus-Dębska.

²⁰ Violetta Duda – powołana na stanowisko z dniem 07.07.2011 r.

²¹ Roman Kulma – powołany na stanowisko z dniem 13.08.2012 r. i pełniący tę funkcję do 30.06.2017 r.

²² Pismo z 28.06.2017 r., znak: BK-101-15/17.

²³ Katarzyna Bernacik.

²⁴ Pismo KO z 23.06.2020 r., znak: K-0911-1/20 – odpowiedź na wniosek nr 5.

²⁵ [redacted] (wcześniej: [redacted]). W okresie 10.04.2013 r. – 30.09.2017 r. była długotrwale nieobecna w pracy.

²⁶ Kolejno: [redacted] [redacted] [redacted] – umowy na zastępstwo.

²⁷ [redacted]

²⁸ KO – Anna Janus-Dębska.

²⁹ Sporządzony 25.11.2019 r. dla [redacted]

2.2. Zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności kuratorów.

Znajdujące się w aktach osobowych zakresy czynności KO i jego zastępców³⁰ nie zawierają daty sporządzenia oraz daty przyjęcia powierzonych obowiązków, jak również podpisu pracodawcy, w tym przypadku prezesa sądu okręgowego. Chociaż zakres działań kuratora okręgowego został określony przepisami *ustawy o ks*, co też zostało powielone w przedmiotowych zakresach obowiązków, to jednocześnie określono w nich także inne czynności niewynikające wprost z ww. ustawy, które precyzują zadania na poszczególnych stanowiskach³¹. Zgodnie z zapisami *ustawy o ks* zakresy czynności określa kurator okręgowy i przedstawia je do zatwierdzenia prezesowi sądu okręgowego³². Biorąc pod uwagę powyższe zakresy czynności znajdujące się w aktach osobowych powinny być podpisane przez Prezesa SOWP, czym formalnie nastąpiło by powierzenie dodatkowych czynności nie wynikających wprost z *ustawy o ks*. Kolejne zakresy obowiązków zastępców kuratora okręgowego³³ zostały opatrzone datą przyjęcia powierzonych w nich obowiązków, jednakże tylko w jednym przypadku nastąpiło to na podstawie dokumentu podpisanego przez Prezesa SOWP.

[akta kontroli str. 8, 14, 415-416, 476-784]

2.3. Wynagrodzenia zasadnicze kuratorów okręgowych.

Wynagrodzenia zasadnicze kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich ustala się przy zastosowaniu mnożników kwoty bazowej³⁴, zwanej dalej „kwotą bazową”, o której mowa w art. 14 ust. 1 *ustawy o ks*, określonych w załączniku nr 1 do *rozporządzenia w sprawie wynagrodzeń*. KO i jego zastępcy otrzymywali wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek za wieloletnią pracę w wysokości określonej w obowiązujących w kontrolowanym okresie *rozporządzeniach w sprawie wynagrodzeń* oraz *ustawie o ks*.

³⁰ Violetta Duda oraz Roman Kulma.

³¹ KO – nadzór nad: organizowaniem szkoleń dla aplikantów kuratorskich, planem szkoleń dla aplikantów kuratorskich oraz dla kuratorów zawodowych; uczestniczenie w naradach kierownictwa sądu i wydziałach oceniających pracę kuratorów w postępowaniu wykonawczym; analiza obciążeń kuratorów zawodowych. Z-ca KO ds. rodzinnych (Kulma) – opracowanie półrocznej i rocznej analizy obciążenia kuratorów zawodowych rodzinnego; przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności kurateli rodzinnej; opracowanie i realizacja planów aplikacji kuratorskiej; zastępstwo KO w czasie nieobecności. Z-ca KO dla dorosłych (Duda) – opracowanie półrocznej i rocznej analizy obciążenia kuratorów zawodowych pionu karnego; przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności kurateli karnej; opracowanie i realizacja planów aplikacji kuratorskiej; zastępstwo KO w czasie nieobecności.

³² art. 37 ust. 2 pkt 13.

³³ Katarzyna Bernacik oraz Violetta Duda.

³⁴ W latach 2014 – 2015 mnożnik kwoty bazowej wynosił 2,30. W 2016 r. – 2,44; w 2017 r. – 2,47; w 2018 r. – 2,51, natomiast w 2019 r. – 2,56.

KO, jego zastępcy na mocy art. 14 ust. 2 *ustawy o ks* przysługuje dodatek funkcyjny, wynoszący odpowiednio 70-110 oraz 50-70 procent kwoty bazowej. Ustalono, że dodatek funkcyjny zarówno dla KO, jak i jego zastępców w badanym okresie przyznany był w maksymalnej wysokości dopuszczonej przepisami prawa.

[akta kontroli str. 8, 9-10, 20-22, 242, 476-784]

2.4. Dodatki specjalne dla kuratorów okręgowych.

Jak już nadmieniono w punkcie 1.2 *Sprawozdania z kontroli* kuratorowi zawodowemu może być przyznany na czas określony dodatek specjalny, do wysokości 40% wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o kwotę przyznanego dodatku funkcyjnego, w ramach posiadanych środków określonych na wynagrodzenia osobowe kuratorów zawodowych. Dodatek specjalny w wysokości, o której mowa w art. 14 ust. 4 *ustawy o ks*, może być przyznany kuratorowi z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych, w szczególności za prowadzenie zajęć w ośrodku kuratorskim, przez właściwego prezesa sądu³⁵.

Wnioski o przyznanie dodatków specjalnych formułowane były przez KO zbiorczo, poprzez wnioskowanie o przyznanie dodatków specjalnych nie tylko dla swoich zastępców, ale również dla siebie. Do wniosków dołączane były pisma, sporządzone przez zastępców KO, w których zawarte były informacje o realizacji dodatkowych czynności w poszczególnych kwartałach, stanowiące indywidualne uzasadnienie do przyznania ww. dodatków. Ustalono, że jeden z wniosków KO³⁶ nie zawierał ww. pism. W większości przypadków zastępcy KO w swoich pismach przywoływali porównywalne lub jednakowe uzasadnienia, podobnie jak sam KO, wskazując w nich dodatkowe czynności realizowane w poszczególnych kwartałach, którymi były m.in: szkolenia aplikantów kuratorskich – poza planem aplikacji; organizacja lub uczestnictwo w konkursie na aplikanta kuratorskiego, udział w pracach lub posiedzeniach komitetów³⁷ bądź komisji socjalnej związanych z kuratorską służbą sądową, działalność na rzecz samorządu kuratorskiego jako delegat/ekspert Krajowej Rady Kuratorów (dalej: KRK), współpraca/kontynuacja współpracy z jednostkami organizacyjnymi zajmującymi się pomocą społeczną/postpenitencjarną³⁸, wystąpienia w trakcie konferencji/spotkań związanych

³⁵ § 5 rozporządzenia w sprawie wynagrodzeń.

³⁶ Pismo z 11.12.2017 r., znak: BK-101-38/2017 – ws. przyznania dodatku specjalnego za IV kwartał 2017 r.

³⁷ ds. Organizacji II Kongresu Kuratorskiego.

³⁸ Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Centrum Pomocy Bliźniemu Monar w Warszawie, Sp. z o.o. Knowledge, Fundacja Sławek, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej, Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Falenicy.

z działalnością kuratorskiej służby sądowej oraz podejmowanie działań związanych z ich organizacją; organizacja szkoleń oraz warsztatów dla kuratorów okręgu warszawsko-praskiego; przeprowadzenie analiz środków finansowych, przeznaczonych na niestałe składniki wynagrodzeń dla kuratorów zawodowych z obszaru okręgu warszawsko-praskiego; przejęcie części obowiązków zastępcy kuratora oraz wprowadzenie w ten zakres nowego zastępcę KO; przygotowanie opinii i propozycji zmian legislacyjnych na zlecenie KRK; czynności związane z przeprowadzką Biura Kuratora Okręgowego do nowej siedziby. Zauważyć należy, że wykazywane przez KO oraz jego zastępców czynności w większości nie były zadaniami dodatkowymi, lecz wprost wynikały z zakresu obowiązków określonego *ustawą o ks*³⁹, do którego w szczególności należy m.in.: reprezentowanie kuratorskiej służby sądowej na zewnątrz, udział w planowaniu i nadzór nad wydatkowaniem środków przeznaczonych dla kuratorów sądowych i ośrodków kuratorskich, organizowanie szkoleń kuratorów zawodowych w okręgu. Dekrety Prezesa SOWP również zawierały sformułowania o przyznaniu dodatków specjalnych z tytułu wykonywania dodatkowych zadań, lecz ich nie precyzowały.

Dodatki specjalne przyznawane były okresowo, za czynności wykonane w danym kwartale, po jego zakończeniu. Wysokość przyznanych dodatków specjalnych stanowiła procentową wartość wynagrodzenia zasadniczego KO/zastępców KO i stanowiła odpowiednio: początkowo 30%/20%, a następnie 35%-40%/ 30%-40% jego wartości. Jedynie w 2019 r. dodatki specjalne zostały przyznane na okresy półroczne⁴⁰. W ocenie Kontrolującego zarówno okres na jaki zostały przyznane dodatki specjalne, jak również ich wysokość były nieadekwatne w stosunku do czynności jakie zostały przedstawione w sformułowanych uzasadnieniach. Kontrolujący nie kwestionuje zakresu zadań za jakie zostały przyznane przedmiotowe dodatki, gdyż był on tożsamy z zadaniami ustawowymi kuratora, jednakże nie sposób uznać, że wskazane czynności były realizowane przez zasadniczo wszystkie kwartały (lata 2014-2019), każdorazowo z takim samym nakładem pracy. Powyższe uzasadniałoby jednostkowe przyznanie dodatku, za okres rzeczywistego zwiększenia obowiązków służbowych.

Ponadto ustalono, że w latach 2014 – 2019 nie wystąpiły przypadki długotrwałej nieobecności KO bądź jego zastępców. Absencja w pracy zasadniczo wynikała z wykorzystania urlopów. W okresach urlopu kuratorzy otrzymywali dodatki specjalne co wynikało z art. 172 *Kodeksu pracy*⁴¹.

³⁹ art. 37 ust. 2.

⁴⁰ Pisma Prezesa SOWP z dnia 28.08.2019 r. (01.01-30.06.2019 r.) i z dnia 16.12.2019 r. (01.07-31.12.2019 r.).

⁴¹ Art. 172 - za czas urlopu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie, jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie pracował.

Mając na uwadze powyższe proces przyznawania dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców nie był realizowany prawidłowo. Środki przyznane w ramach dodatków specjalnych nie powinny służyć celom związanym ze zwiększeniem wynagrodzenia zasadniczego kuratorów. Ponadto, przyznawanie dodatków specjalnych powinno być racjonalnie uzasadnione występowaniem obiektywnych i czasowych przesłanek do ich otrzymania, a ich wysokość powinna być zróżnicowana z uwagi na rzeczywiste zaangażowanie w powierzone obowiązki, niezależnie od pełnionej funkcji.

[akta kontroli str. 8, 9-10, 20-22, 241, 423-784]

2.5. Nagrody.

W SOWP nie ma określonych zasad wynagradzania dla kuratorów. Świadczenia przyznawane były w oparciu o przepisy ustawowe i akty wykonawcze do nich.

Kuratorom przyznawano nagrody uznaniowe w oparciu o przepis art. 18 ust. 1 *ustawy o ks.* Nagrody przyznawane były w zróżnicowanej wysokości dwa-trzy razy w roku⁴², niekiedy z kilkudniowym lub miesięcznym odstępem czasu⁴³, bez wskazania uzasadnienia do ich przyznania. W latach 2014-2019 KO oraz jego zastępcom przyznano nagrody w łącznej wysokości [REDACTED]⁴⁴.

Nadmienić należy, że w przywołanym powyżej przepisie *ustawy o ks* wyraźnie określono, że nagrodę można przyznać za szczególne osiągnięcia w pracy. Uznaniowość polega w tym przypadku na decyzji pracodawcy czy taką nagrodę przyznać czy też nie, a tym samym nie zwalnia z obowiązku racjonalnego uzasadnienia do jej przyznania. Nagroda jest bowiem dodatkowym i szczególnym wyróżnieniem pracownika, a nie stałym dodatkiem do pobieranego wynagrodzenia przyznawanym wszystkim pracownikom bez wyjątku.

[akta kontroli str. 8, 9-10, 20-22, 243-251, 476-784]

2.6. Umowy cywilnoprawne zawierane z kuratorami oraz wynagrodzenia za przeprowadzanie egzaminów kuratorskich.

SOWP od roku 2014 współpracuje z Sądem Okręgowym w Warszawie (dalej: SOW) w zakresie organizowania aplikacji kuratorskiej, w tym szkoleń dla kuratorów obu sądów.

⁴² W okresie 2014-2018.

⁴³ Np. pisma Prezesa SOWP Pawła Iwaniuka z dni: 01.12.2017 r., 18.12.2017 r. oraz 20.12.2017 r. przyznające nagrody KO odpowiednio w wysokości [REDACTED] zł, [REDACTED] zł i [REDACTED] zł. Podobne sytuacje miały miejsce w kolejnych latach.

⁴⁴ 2014 r. – [REDACTED] zł ([REDACTED]); 2015 r. – [REDACTED] zł ([REDACTED]); 2016 r. – [REDACTED] zł ([REDACTED]); 2017 r. – [REDACTED] zł ([REDACTED]); 2018 r. – [REDACTED] zł ([REDACTED]); 2019 r. – [REDACTED] zł ([REDACTED]).

Pierwsze *Porozumienie o współpracy* zawarte zostało 26.03.2014 r. przez Prezesów sądów⁴⁵. W tym miejscu nadmienić należy, iż umowy niosące ze sobą skutki finansowe powinien zawierać dyrektor sądu, który w myśl art. 179 § 1 *usp* jest organem kierującym gospodarką finansową sądu. Ww. porozumienie obowiązywało do 31.12.2016 r., a zawarte zostało dla celowego, racjonalnego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych, gdzie każda ze stron ponosiła koszty proporcjonalnie do ilości uczestników szkolenia. W kolejnym *Porozumieniu o współpracy* podpisanym 05.01.2017 r. przez dyrektorów, prezesów oraz kuratorów okręgowych sądów (które obecnie obowiązuje) w § 2 ust. 4 wskazano, iż szkolenia organizowane będą w siedzibie SOW lub SOWP, *tj. przy al. „Solidarności” 127 w Warszawie*. Niniejsze porozumienie powinno zostać zatem zaktualizowane we wskazanym zakresie, po zmianie siedziby SOWP.

W badanym okresie kwestię dotyczącą regulacji wewnętrznych w zakresie zamówień publicznych regulowały zarządzenia Dyrektora Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie nr 5/07 z dnia 11 czerwca 2007 r.⁴⁶, nr 21/2016 z dnia 28 czerwca 2016 r.⁴⁷ oraz nr 33/2019 z dnia 16 września 2019 r. - obecnie obowiązujące.

W latach 2015-2019 procedurę wszczynały wnioski KO bądź jego zastępcy kierowane do prezesa lub wiceprezesa sądu, informujące o rozpoczynającej się aplikacji kuratorskiej z każdorazowo dołączonym planem szkoleń, w 2014 roku przedmiotowe pismo wystosowano do kierownika szkoleń. Następnie kierownik Oddziału Administracyjnego (dalej: kierownik OA) bądź jego zastępca występował z pismem (przy piśmie z dnia 9.04.2014 r. brak podpisu osoby wnioskującej) do głównego księgowego o zabezpieczenie środków finansowych⁴⁸ na umowy wykładowców prowadzących zajęcia dla aplikantów kuratorskich, na którym to główny księgowy bądź jego zastępca dokonywał potwierdzenia zabezpieczenia stosownej kwoty⁴⁹ – kwota przeznaczona na sfinansowanie przedmiotowych umów, pomiędzy rokiem 2014 a rokiem 2019, wzrosła trzykrotnie. Zgodnie z zapisami procedury wewnętrznej składane były wnioski o zamówienie⁵⁰ podpisywane przez kierownika OA lub jego zastępcę

⁴⁵ Prezes SOWP – Beatę Janusz oraz Prezesa SOW – Małgorzatę Kluziak.

⁴⁶ Zmienione zarządzeniem nr 10/09 Dyrektora Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 13 sierpnia 2009 r., zarządzeniem nr 19/10 Dyrektora Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 1 grudnia 2010 r.

⁴⁷ Zmienione zarządzeniem nr 12/17 Dyrektora Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 28 czerwca 2017 r.

⁴⁸ W 2014 r. – kwota 21.560,00 zł, w 2015 r. – kwota 34.080,00 zł, w 2016 r. – kwota 36.728,00 zł, w 2017 r. – kwota 27.371,27 zł, w 2018 r. – kwota 42.973,42 zł, w 2019 r. – kwota 65.580,00 zł.

⁴⁹ W przypadku gdy szkolenia miały odbywać się na przełomie dwóch lat; adnotacja, iż kwotę na następny rok należy ująć w projekcie planu na kolejny rok.

⁵⁰ W latach 2014-2015 wnioski o wyrażenie zgody na zakup dostaw, usług i robót budowlanych o wartości przekraczającej kwotę 1.500 zł i nieprzekraczającej równowartości kwoty określonej w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia

i zatwierdzane przez dyrektora lub jego zastępcę. We wszystkich wnioskach⁵¹ brak było sposobu wyliczenia wartości szacunkowej zamówienia, w 2⁵² z nich wskazywano jedynie, iż ustalenia wartości zamówienia dokonywano na podstawie decyzji Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości stawek wynagrodzenia dla osób prowadzących wykłady lub zajęcia w innej formie dla sędziów, prokuratorów, innych pracowników jednostek sądownictwa powszechnego i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz aplikantów z dnia 29 kwietnia 2008 r.⁵³ (dalej: decyzja Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2008 r.). Ponadto, we wniosku nr 1 brak było podpisu osoby wnioskującej, znajdował się jedynie podpis Dyrektora Sądu – Katarzyny Kadej. Dodatkowo załącznikiem do wniosków były pisma potwierdzające zabezpieczenie środków finansowych, jednak w przypadku wniosku nr 1 z 09.04.2014 r. przedmiotowego zabezpieczenia dokonano dopiero 11.04.2014 r., natomiast dla wniosku nr 3 z dnia 04.11.2016 r. – 07.11.2016 r.

W latach 2014-2019 zawarto z kuratorami 49 umów, w tym zarówno zlecenia jak i o dzieło⁵⁴, przedmiotem których było przeprowadzenie wykładów oraz zorganizowanie i przeprowadzenie zajęć szkoleniowych dla aplikantów kuratorskich SOWP i SOW.

Z tytułu zawartych umów wykonawcy wystawiali rachunki, opiewające na kwoty zgodne z umowami⁵⁵. Potwierdzenie wykonania prac wynikających z umów (kontrola merytoryczna) dokonywane było na rachunkach przez osoby do tego upoważnione⁵⁶. W 1 przypadku⁵⁷ powyższej czynności dokonała nieuprawniona osoba, zamiast kierownika szkolenia lub kierownika OA potwierdzenie wykonania umowy podpisał zastępca kierownika OA.

Ponad połowa umów (29 umów, tj. ok. 60%) zawarta była w tym samym dniu, w którym odbywało się wykonanie przedmiotu umowy. W dwóch przypadkach⁵⁸ istnieje domniemanie, że umowy podpisano w okresie późniejszym niż jest to wskazane na dokumentach. Potwierdzeniem powyższego są znajdujące się w aktach kontroli e-maile od pracownika OA do radcy prawnego wysłane z załączonymi projektami przedmiotowych umów w celu ich

---

29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*, w latach późniejszych wnioski o wyrażenie zgody na wydatkowanie środków publicznych z budżetu SOWP o wartości szacunkowej do 30.000 euro.

⁵¹ Wniosek z dnia 09.04.2014 r. (wniosek nr 1), z dnia 20.02.2015 r. (wniosek nr 2), z dnia 04.11.2016 r. (wniosek nr 3), z dnia 06.10.2017 r. (wniosek nr 4), z dnia 08.08.2018 r. (wniosek nr 5) oraz z dnia 02.10.2019 r. (wniosek nr 6).

⁵² z dnia 9.04.2014 r. oraz z dnia 20.02.2015 r.

⁵³ Sygnatura: DB III 020-141/08.

⁵⁴ Na podstawie prowadzonej odrębnie dla każdego roku przez SOWP *Ewidencji i rozliczenia umów zawartych z osobami fizycznymi*.

⁵⁵ Umowy zawierane były na kwoty od 1 040 zł do 2 800 zł.

⁵⁶ Każdorazowo wskazane w umowie.

⁵⁷ Umowa zlecenie nr 17/2/UZ/SOWP z dnia 12.09.2017 r.

⁵⁸ Umowa zlecenie nr 29/UZ/18/SOWP z dnia 08.11.2018 r. oraz umowa zlecenie nr 30/UZ/18/SOWP z dnia 20.11.2018 r.

akceptacji bądź ewentualnych uwag, w pierwszym przypadku 19 a w drugim 7 dni kalendarzowych⁵⁷ po dacie wskazanej jako dni podpisania przedmiotowych umów.

Stwierdzono, iż w 7 umowach nie wskazano kluczowych kwestii dotyczących podstawy wyliczenia kwot wynagrodzenia, a dodatkowo w 5 z nich nie zawarto także informacji odnośnie do ilości godzin świadczenia usługi (trwania szkoleń), co istotne jest przy obliczaniu wysokości należnego wynagrodzenia.

Przedmiotem umów było przeprowadzanie szkoleń dla aplikantów kuratorskich z przyznaniem wynagrodzeniem, do którego Sąd zastosował niewłaściwą stawkę za jedną godzinę lekcyjną. Błędnie ustalono stawkę, biorąc pod uwagę tę określoną w pkt 2 lit. b i c decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2008 r. przeznaczoną dla wykładowcy prowadzącego zajęcia w innej formie dla sędziów, prokuratorów i innych pracowników jednostek sądownictwa powszechnego oraz powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (w przypadku wykładowcy z tytułem zawodowym magistra w wysokości 260 zł, a w przypadku wykładowcy posiadającego stopień naukowy doktora – 350 zł). W tym przypadku powinna być zastosowana stawka wskazana w pkt 4 niniejszej decyzji gdzie zapisano, iż dla wykładowców prowadzących zajęcia dla innych pracowników jednostek sądownictwa powszechnego i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz aplikantów niewymienionych w pkt 3⁶⁰ za jedną godzinę lekcyjną stawka wynagrodzenia nie może przekroczyć 50% wysokości odpowiedniej stawki z pkt 2 wskazanej w decyzji (tj. odpowiednio 130 zł lub 175 zł). Na powyższe nieprawidłowości uwagę zwrócił także SA, który w wyniku przeprowadzonej w dniach 30.10-03.12.2019 r. kontroli w SOWP opisał jej wyniki w protokole z dnia 02.12.2019 r., który został udostępniony kontrolerom. W związku z powyższym negatywnie oceniono sposób wyliczania wynagrodzenia dla osób prowadzących szkolenia dla aplikantów kuratorskich.

Na potwierdzenie odbycia szkoleń w ramach aplikacji kuratorskich SOWP przedłożył listy obecności aplikantów na szkoleniach, w których to zajęcia prowadzili kuratorzy z SOWP. Szkolenia dla aplikantów kuratorskich odbywały się w godzinach funkcjonowania SOWP, osoby prowadzące zajęcia miały w tych dniach urlopy wypoczynkowe, w tym w 3 przypadkach – urlop na żądanie.

Łącznie, w latach 2014-2019, z tytułu zawartych umów Sąd poniósł wydatek w wysokości 95 700,00 zł brutto⁶¹.

⁵⁷ W obu przypadkach e-maile z dnia 27.11.2018 r.

⁶⁰ Gdzie wskazani są aplikanci sądowi i prokuratorscy.

⁶¹ W 2014 r. – 6 240,00 zł, w 2015 r. – 14 240,00 zł, w 2016 r. – 4 880,00 zł, w 2017 r. – 22 480,00 zł, w 2018 r. – 26 140,00 zł, w 2019 r. – 21 720,00 zł.

W badanym okresie składy komisji egzaminacyjnych aplikantów SOWP wyznaczone były na podstawie zarządzeń prezesów a w 1 przypadku⁵³ przez wiceprezesa Sądu, należy zaznaczyć, iż zgodnie z art. 78 ust. 2 *ustawy o ks* komisję egzaminacyjną powołuje prezes sądu okręgowego. Ww. zarządzeniami wyznaczone były również terminy egzaminów, gdzie w 2 przypadkach⁵⁴ prezes a w 1 przypadku⁵⁴ wiceprezes Sądu nie byli przewodniczącymi komisji, a tym samym nie byli uprawnieni do jego wyznaczania, w myśl art. 80 ust. 1 ww. ustawy (który wskazuje, że egzamin kuratorski odbywa się w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej). W 12 na 16 wydanych zarządzeń brakowało wskazania podstawy prawnej do wyznaczania terminu egzaminu.

Każdorazowo, do składu komisji powoływany był jednocześnie KO⁵⁵ oraz jego zastępca⁵⁵. Przedmiotowe egzaminy odbywały się w ciągu jednego dnia i były organizowane w trakcie godzin pracy Sądu⁵⁷, zatem członkowie wykonywali czynności w komisjach egzaminacyjnych w trakcie swoich obowiązków służbowych.

Z przeprowadzonych egzaminów sporządzane były protokoły z egzaminu kuratorskiego po odbyciu aplikacji, które w 3 przypadkach podpisał jedynie przewodniczący komisji i protokolant, co niezgodne jest z przepisem art. 81 ust. 5 *ustawy o ks*⁵⁸.

Z członkami komisji egzaminacyjnych nie były zawierane umowy, a ich wynagrodzenia określone były na podstawie zarządzeń wypłat wydawanych przez prezesa lub wiceprezesów Sądu. W takiej sytuacji od przyznanego wynagrodzenia członkowi komisji egzaminacyjnej potrącany był jedynie podatek, bez składek na ZUS.

Wynagrodzenie przyznane KO i jego zastępcy z tytułu bycia członkami komisji egzaminacyjnych w badanym okresie wyniosło łącznie po: ██████████ zł i przedstawiało się następująco:

aplikacja 2014 r.	Zarządzenie nr 103/14	████████ zł
	Zarządzenie nr 14/15	████████ zł
	Zarządzenie nr 17/15	████████ zł
aplikacja 2015 r.	Zarządzenie nr 81/15	████████ zł
	Zarządzenie nr 177/15	████████ zł
	Zarządzenie nr 196/15	████████ zł
	Zarządzenie nr 209/15	████████ zł

⁵³ Zarządzenie nr 14/15 Prezesa SOWP z dnia 19.01.2015 r. podpisał wiceprezes Adam Bednarczyk.

⁵⁴ Zarządzenie nr 31/19 z dnia 15.04.2019 r. i zarządzenie nr 91/19 z dnia 21.08.2019 r.

⁵⁴ Zarządzenie nr 14/15 z dnia 19.01.2015 r.

⁵⁵ Anna Janus-Dębska.

⁵⁶ Violetta Duda.

⁵⁷ 9⁰⁰ – 14³⁰ (najpóźniej rozpoczęty egzamin ustny).

⁵⁸ Z przebiegu i wyników egzaminu sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej.

	Zarządzenie nr 58/16	■■■■ zł
aplikacja 2016/2017	Zarządzenie nr 157/16	■■■■ zł
	Zarządzenie nr 93/17	■■■■ zł
	Zarządzenie nr 104/17	■■■■ zł
	Zarządzenie nr 53/18	■■■■ zł
aplikacja 2018/2019	Zarządzenie nr 14/19	■■■■ zł
	Zarządzenie nr 31/19	■■■■ zł
aplikacja 2019 r.	Zarządzenie nr 91/19	■■■■ zł
	Zarządzenie nr 146/19	■■■■ zł

Jako podstawę prawną wynagrodzenia przywoływano art. 82 *ustawy o ks* oraz przepisy rozporządzeń w sprawie wysokości wynagradzania członków zespołu konkursowego i zespołu egzaminacyjnego oraz komisji konkursowej i egzaminacyjnej⁶⁹.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 82 *ustawy o ks* wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej jest równe wynagrodzeniu przysługującemu przewodniczącemu i członkom komisji egzaminacyjnej dla aplikantów sądowych. Zaznaczyć trzeba, że przepis ww. ustawy odwołuje się do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 2002 r. w sprawie aplikacji sądowej i prokuratorskiej⁷⁰ (dalej: rozporządzenie z dnia 5 września 2002 r.), które straciło swoją moc od 1 stycznia 2008 r.

Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury⁷¹, a następnie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury⁷² całkowicie zmieniły zasady odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, w tym także zasady przeprowadzania egzaminu sędziowskiego oraz powoływania i zakresu zadań komisji egzaminacyjnej. Tym samym uregulowanie kwestii wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powołanej do przeprowadzenia egzaminu kuratorskiego przez odesłanie do analogicznych rozwiązań dla komisji egzaminacyjnej dla aplikantów sądowych utraciło podstawę prawną.

Z uwagi na taki stan rzeczy Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji pismem z 13.10.2009 r., znak: DWOiP-II-0500-1213/09 (dalej: pismo DWOiP) wystosował rekomendację, w której zalecał, aby wynagrodzenie członków komisji było określane

⁶⁹ z dnia 11 maja 2009 r. (Dz.U. Nr 75, poz. 640), z dnia 7 listopada 2013 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 499) oraz z dnia 17 grudnia 2015 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 32).

⁷⁰ Dz.U. Nr 154, poz. 1283 ze zm. Przepis § 34 ust. 1 wskazywał, iż przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie części ustnej egzaminu sędziowskiego otrzymują wynagrodzenie w wysokości 1,0% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej za każdego aplikanta zdającego egzamin, a ust. 2, iż wynagrodzenie w tej samej wysokości otrzymuje również członek komisji egzaminacyjnej za sprawdzenie jednej pracy pisemnej.

⁷¹ Dz.U. Nr 169, poz. 1410 ze zm.

⁷² Dz.U. Nr 26, poz. 157 ze zm.

na podstawie umów zlecenia, a jego wysokość zblizona do wynagrodzenia, jakie otrzymywali na podstawie nieobowiązującego już rozporządzenia z dnia 5 września 2002 r. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w wynagradzaniu członków komisji egzaminacyjnych aplikantów kuratorskich na stanowisko zawodowego kuratora sądowego Departament Nadzoru Administracyjnego pismem z 09.10.2019 r., znak: DNA-VI.5052.9.2019 (dalej: pismo DNA) ponownie wystosował rekomendację, w której w całości podtrzymał stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości wyrażone w piśmie DWOiP.

Ponadto zauważyć należy, że wszystkie czynności dotyczące przygotowania i przeprowadzenia egzaminów kuratorskich, ze względu na specyfikę ich przedmiotu, były realizowane w tym samym czasie co zadania wynikające z zawartego stosunku pracy. Powyższe poddaje w wątpliwość sposób realizacji obowiązków służbowych. Dodatkowo skutkuje otrzymaniem wynagrodzenia wynikającego ze stosunku pracy za czynności, które de facto nie były realizowane w czasie wykonywania czynności związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminów kuratorskich.

W związku z powyższym negatywnie oceniono proces i formę wynagradzania członków komisji egzaminacyjnych.

[akta kontroli str. 6-7, 11, 15-22, 253-288, 417-422, 785-1882]

2.7. Podejmowanie dodatkowego zatrudnienia.

Kurator zawodowy nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez zgody prezesa sądu okręgowego. Kuratorowi zawodowemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałyby w pełnieniu obowiązków kuratora sądowego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub podważać zaufanie do sądu, co wynika z art. 15 ustawy o ks.

W SOWP zarówno KO jak i jego zastępcy mieli wyrażoną zgodę na podejmowanie dodatkowego zatrudnienia. Każdorazowo przedmiotowa zgoda była wyrażana przez Prezesa SOWP na podstawie indywidualnych wniosków kuratorów, precyzujących dokładnie miejsce dodatkowego zatrudnienia, czas jego trwania a także określających sposób jego wykonywania, tj. w godzinach popołudniowych, w weekendy bądź w ramach urlopu wypoczynkowego.

Udzielone zgody dotyczyły podjęcia dodatkowego zatrudnienia w charakterze wykładowców⁷³ lub na wykonanie określonej czynności⁷⁴.

[akta kontroli str. 8, 12-13, 244-251, 476-784]

IV. OCENA KONTROLOWANYCH ZAGADNIENÍ

Działalność SOWP w zakresie wydatkowania środków publicznych w latach 2014-2019, w szczególności przeznaczonych na wynagrodzenia kuratora okręgowego i jego zastępców oceniono negatywnie z uwagi na:

1. Przyjętą praktykę zabezpieczania środków na niestałe składniki wynagrodzenia polegającą na dogodnym przenoszeniu na wniosek KO lub Prezesa SOWP środków finansowych pomiędzy sądami rejonowymi w okręgu warszawsko-praskim, a tym samym wypracowanie systemu służącego w głównej mierze do zgromadzenia określonych środków finansowych na potrzeby wypłaty dodatków specjalnych dla KO i jego zastępców, co jednocześnie sugeruje, że był on planowanym i stałym składnikiem wynagrodzenia.
2. Występowanie z wnioskiem o dokonanie zmian w planie finansowym Sądu bez uwzględnienia w tej czynności lub z pominięciem dysponenta środków, tj. Dyrektora SOWP.
3. Przyznawanie dodatków specjalnych na okresy, jak również w wysokości nieadekwatnej do uzasadniających je czynności, które nacechowane były powtarzalnością i nie odzwierciedlały rzeczywistego zaangażowania – nakładu pracy poświęconego na ich realizację. Podkreślić należy, że środki przyznane w ramach dodatków specjalnych nie powinny służyć celom związanym ze zwiększeniem wynagrodzenia zasadniczego kuratorów.
4. Przyznawanie nagród w oparciu o art. 18 ust. 1 *ustawy o ks* bez wskazania uzasadnienia, tj. szczególnych osiągnięć w pracy kuratora okręgowego i jego zastępców skutkujących uznaniem, co do zasadności przyznanego wyróżnienia.

⁷³ Dla Anny Janus-Debskiej: pismo z 30.10.2014 r., znak: K-164-32/14; pismo z 28.10.2015 r., znak: BK-164-43/2015; pismo z 22.09.2016 r., znak: K-164/32/16; pismo z 31.10.2017 r., znak: K-164-52/17; pismo z 17.09.2018 r., znak: K-154-54/18; pismo z 13.02.2019 r., znak: K-152-9/2019; pismo z 09.10.2019 r., znak: K-152-36/19. Dla Violetty Dudy: pismo z 13.02.2019 r., znak: K-152-11/19; pismo z 09.10.2019 r., znak: K-152-36/19. Dla Katarzyny Bernacik: pismo z 09.10.2019 r., znak: K-152-36/19.

⁷⁴ Przygotowanie raportu do badań dotyczących bezpieczeństwa pracy kuratorów sądowych – Instytut Wymiaru Sprawiedliwości - pismo z 31.05.2016 r., znak: K-164-26/16; Prowadzenie porad rodzinnych z zakresu psychologii w Poradni Rodzinnej w Legionowie – pismo z 13.01.2014 r., znak: K-164-5/14.

5. Stosowanie w umowach na szkolenia aplikantów kuratorskich niewłaściwej stawki wynagrodzenia za jedną godzinę lekcyjną, wynikającą z decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2008 r. Ponadto w umowach nie wskazywano kluczowych kwestii dotyczących podstawy wyliczenia kwot wynagrodzenia oraz informacji odnośnie do ilości godzin świadczenia usługi (trwania szkoleń) co istotne jest przy obliczaniu wysokości należnego wynagrodzenia. Dodatkowo umowy zawierane były w tym samym dniu, w którym odbywało się wykonanie ich przedmiotu.
6. Niewskazywanie we wnioskach o zamówienie informacji dotyczącej sposobu wyliczania wartości szacunkowej zamówienia.
7. Niestosowanie się do przepisów art. 78 ust. 2 i art. 80 ust. 1 *ustawy o ks* skutkujące odpowiednio powołaniem komisji egzaminacyjnej oraz wyznaczeniem terminu egzaminu kuratorskiego przez osoby inne aniżeli ustanowione do tych czynności.
8. Nieprzestrzeganie przepisów art. 81 ust. 5 *ustawy o ks* czego wynikiem było niepodpisanie protokołów z egzaminu kuratorskiego po odbyciu aplikacji przez wszystkich członków powołanej komisji egzaminacyjnej.
9. Niezawieranie umów zlecenia z członkami komisji egzaminacyjnej oraz niewłaściwe wyliczanie wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej.
10. Uchybienia w powierzaniu zadań określonych w zakresach obowiązków dla KO i jego zastępców oraz pracownika zatrudnionego w sekretariacie Biura KO dotyczące niezamieszczania dat przyjęcia określonych w nich czynności, dat rozpoczęcia ich obowiązywania lub podpisu pracodawcy/bezpośredniego przełożonego.
11. Uchybienia w treści formułowanych wniosków/pism o przyznanie dodatków specjalnych oraz dekretów o ich przyznaniu poprzez wskazanie w uzasadnieniu informacji o realizacji dodatkowych zadań, choć w większości były to czynności polegające na bieżącym wykonywaniu zadań określonych bezpośrednio w *ustawie o ks*.
12. Uchybienie w zakresie niezaktualizowania zapisów *Porozumienia o współpracy* podpisanego w dniu 05.01.2017 r. w zakresie organizowania aplikacji kuratorskiej.

Jednocześnie, w SOWP właściwie przestrzegano § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie *szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych* poprzez dokonywanie zmian planów w obrębie jednego rozdziału. Również wydatki ponoszone przez SOWP na wypłatę wynagrodzeń dla kuratorów nie przekraczały kwot określonych w zmienionych planach finansowych SOWP na lata 2014-2019. Otrzymywane przez kuratora okręgowego i jego

zastępców wynagrodzenie zasadnicze naliczane było przy zastosowaniu mnożników kwoty bazowej określonej w obowiązujących w kontrolowanym okresie rozporządzeniach w sprawie wynagrodzeń. Także przysługujący dodatek funkcyjny nie przekraczał maksymalnej wysokości dopuszczonej przepisami. Ponadto, przed podjęciem dodatkowego zatrudnienia kuratorzy okręgowi każdorazowo uzyskiwali zgodę Prezesa SOWP, a tym samym przestrzegano art. 15 ustawy o ks.

W związku z powyższym wnosi się o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, w tym w szczególności zapewnienie, że:

1. Wszystkie zmiany w planie finansowym jednostki dokonywane w grupie wynagrodzeń dla kuratorów, będą poprzedzone uzyskaniem akceptacji Dyrektora SOWP, o której mowa w art. 179 § 1a *usp*.
2. Dodatki specjalne będą przyznawane na okres rzeczywistego zwiększenia obowiązków służbowych, a ich wysokość będzie różnicowana, w szczególności będzie uwzględniała zaangażowanie i faktyczny nakład pracy poświęcony na ich realizację. Również wnioski/pisma o przyznanie dodatków specjalnych oraz dekrety o ich przyznaniu będą zawierały odwołanie do czynności wymienionych w treści uzasadnienia.
3. Przyznawanie nagród na podstawie art. 18 ust. 1 *ustawy o ks* będzie racjonalnie uzasadnione wystąpieniem przesłanki wynikającej tego przepisu.
4. W umowach na szkolenia aplikantów kuratorskich stosowane będą właściwe stawki wynagrodzenia za jedną godzinę lekcyjną wynikające z pkt 4 decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2008 r. Ponadto będą również wykazywane kluczowe kwestie dotyczące zarówno podstawy wyliczenia kwoty wynagrodzenia, jak i ilości godzin świadczenia usługi (trwania szkoleń).
5. We wnioskach o zamówienie wskazywany będzie sposób wyliczania wartości szacunkowej zamówienia.
6. Będą przestrzegane przepisy *ustawy o ks* w zakresie powoływania komisji egzaminacyjnej, wyznaczania terminów egzaminów kuratorskich oraz podpisywania protokołów z egzaminów kuratorskich po odbyciu aplikacji.

7. W zakresie wynagradzania członków komisji egzaminacyjnych przestrzegana będzie rekomendacja Ministerstwa Sprawiedliwości⁷⁵.
8. Zakresy obowiązków KO i jego zastępców oraz pracownika zatrudnionego w sekretariacie Biura KO zostaną skutecznie powierzone przez pracodawcę/ bezpośredniego przełożonego i będą odzwierciedlały zarówno daty ich obowiązywania, jak o przyjęcia określonych w nich czynności.
9. Zaktualizowane zostaną zapisy *Porozumienia o współpracy* podpisanego w dniu 05.01.2017 r.

Z uwagi na powyższe proszę o przekazanie, w terminie do dnia 14 sierpnia 2020 r. pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Zgodnie z § 35 ust. 2 komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość dotyczących przeprowadzania kontroli działalności administracyjnej sądów powszechnych⁷⁶, Kierownictwo sądu w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania może przedstawić do niego stanowisko Ministrowi Sprawiedliwości; nie wstrzymuje to realizacji wniosków lub zaleceń.

Informuję, że zgodnie z § 37 ust. 3 ww. komunikatu Ministra Sprawiedliwości Kontrolowany, na każdym etapie prowadzonej kontroli ma prawo wglądu do akt kontroli, które znajdują się w siedzibie Wydziału Kontroli Biura Ministra Ministerstwa Sprawiedliwości.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

21.07.2020
Jakub Janke
Zastępca Dyrektora
Biura Ministra
(data i podpis)

Sporządzono w dwóch egzemplarzach:

1. Prezes SOWP Paweł Iwaniuk oraz Dyrektor SOWP Jolanta Szewc;
2. Wydział Kontroli Biura Ministra w Ministerstwie Sprawiedliwości – a/a.

⁷⁵ Zawarta w piśmie DWOiP z 13.10.2009 r. oraz powielona w piśmie DNA z 09.10.2019 r.

⁷⁶ Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z dnia 1 grudnia 2015 r., poz. 236.

STARSZY SPECJALISTA
Magdalena Dąbrowska

STARSZY SPECJALISTA
Edyta Waszkiewicz

20

NACZELNIK
WYDZIAŁU KONTROLI
Elżbieta Karkosa-Królak
21.07.2020

KOPIA